

валют) чи вагаєтесь до останнього з певними елементами (а їх вже не має, а дет-лайн цього тижня), то та ноша відповідальності може боляче бити вас по власних кишнях, допоки не навчить бути ощадливими. У випадку якщо ви плануєте кошторис із великим фінансовим запасом, то інші небезпеки: 1) ви будете не конкуренто спроможні на ринку (бо на цей самий кінцевий виріб хтось витратить меншу кількість матеріалів); 2) матеріали куплені «із запасом», навіть оплачені спійманим замовником, поступово перетворять ваш творчий простір на склад.

Кошторис!!! – розумний і оптимальний – це запорука вашого успіху.

Висновки. Невдалість дизайнерського проекту може впливати навіть з акцентування лише одного з вищеперелічених пунктів: інноваційних матеріалів, ощадливість у залишках, мінімальна калькуляція, абсолютно все контролювати. Проте найвагомим фактом вашої успішності, як дизайнера буде кількість зреалізованих вами проектів. Саме кількість у минулому, що вказуватиме на ваш досвід, кількість вже випробуваних на комусь помилок...

Вчитись ніколи не пізно. Без бази знань фундаментальних дисциплін, що дають мистецькі ВИШІ також неможливо. Бо найбільше здивувань у митців-дизайнерів як раз виникає коли вони вже «влізли» у бізнес кухню, що їхніми конкурентами є люди із набором бізнес-технічних знань з інституту, про з абсолютно відсутньою мистецькою базою. Бо для таких «псевдо-дизайнерів» достатньо є зайти на сайт Пантон і вибрати колір, що модний цього сезону, підтверджуючи цим і свою правоту.

Якщо ви обрали фах дизайнера – не засмучуйтесь, що не знаєте всього! Ваша кретивність буде вам завжди в пригоді, просто не зупиняйтеся у відкритті нових горизонтів!

ЛІТЕРАТУРА

1. Козак Н. *Нафіга їти на пари, якщо можна піти на пиво?* [електронний ресурс] // http://www.academia.edu/2622638/Нафіга_їти_на_пари_якщо_можна_піти_на_пиво_ – Львів, 2013.
2. *Будущее образования: уроки неопределенности: Тезисы сессии Всемирного экономического форума в Давосе* // [Електронний ресурс] <http://biz.liga.net/upskill/all/stati/3225018-budushchee-obrazovaniya-uroki-neopredelennosti.htm>. Дата доступу: 23.01.2016.
3. Хутка Світлана. *Світлана Хутка: як це – викладати у Стенфорді* // [Електронний ресурс] <http://osvita.ua/blogs/49525/>. Дата доступу: 22.01.2016.
4. *Дальтонізм* [електронний ресурс] // <https://uk.wikipedia.org/wiki/дальтонізм>. Режим доступу: 5.02.2016.

СЕКЦІЯ №2

ЕТНОДИЗАЙН: ЕСТЕТИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИМІРИ

*Володимир Федь
(Слов'янськ, Україна)*

ЕСТЕТИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ЕТНОДИЗАЙНУ

Сучасна наука відходить від техноцентристського тлумачення дизайну до його визначення в просторі соціальних комунікацій в контексті візуального повороту, коли формується сучасна метамова, нова неопіктографія, що реалізує своєрідні комунікативні алгоритми невербальної комунікації. Етнодизайн вписується в коло сучасних комплексних дисциплін, які виникають на гранях міждисциплінарного

синтезу етнокультурології, дизайну, мистецтвознавства, естетики, філософії тощо. З іншого боку можна виділити цілу палітру диференційних технологій проектної діяльності в етнодизайні, архітектурі, рекламі, моді та власне кажучи мова може йти про проект як соціальну стратегію конструювання майбутнього, зокрема «еко-майбутнього». Врахування сучасної специфіки розвитку дизайну, що має етнонаціональні специфікації проектної діяльності та метапозиційне обрання міждисциплінарного синтезу виступають в основі методології етнодизайну та забезпечують привабливі перспективи його розвитку.

Естетична еволюція етнодизайну успішно реконструюється, починаючи зі стилю модерн, досвіду У. Морріса, Г. Земпера, гурту прерафаелітів, абрамцівського кола С. Мамонтова, Х. Ван де Вельде та ін. Теоретико-методологічні засади етнодизайну можуть тлумачитись досить широко: від образних трансформацій в авангардній поетиці до постмодерних імплікацій фрактального простору, генетичного алгоритму тощо. Горизонти психологічних та феноменологічних перспектив розвитку естетичного сприйняття у етнодизайні можуть доповнюватись аксіологічними розвідками М. Гартмана, Р. Інгардена, семіологічними студіями Ф. де Соссюра, Ч. Пірса, Дж. Ділі та ін. Отже, проблематика етнодизайну розкриває доволі широку панораму духовних пошуків у межах яких відбувається осмислення естетичної та культуротворчої діяльності в контексті рефлексивного синтезу та синтезу мистецтв.

У розкритті естетичних і культурологічних вимірів етнодизайну важливого значення набула творчість Н.В. Барна, зокрема її докторська дисертаційна робота з естетики «Естетична еволюція проектної діяльності в контексті художньої культури ХХ – ХХІ століть» [1]. Дизайн інтерпретується дослідником як єдність теоретичної рефлексії, сфера мистецьких адекватій, конструктивно-будівна діяльність, менеджмент та маркетинг. Така системна дефініція підтверджена авторськими розробками, результати яких апробовано у трьох монографіях. Імператив комунікативного осмислення етнодизайну є безсумнівним пріоритетом автора та, в цілому, позиціонується в роботі як «візуальна» домінанта проектної діяльності, що осмислено в численних статтях та окремих підрозділах монографічних досліджень.

Етнодизайн як напрямок сучасної науки спирається на синтез етнології, культурології, дизайну, мистецтвознавства, естетики та філософії як певної культурно-історичної цілісності. Естетична домінанта етнодизайну розкриває чуттєву проблематику сприйняття предметного середовища та моделювання надцінних станів реципієнта в проектному процесі. Дослідник повинен використовувати антропологічні, культурологічні, естетичні та психологічні знання задля інтегративного, полісистемного аналізу предмету дослідження етнодизайну.

Етнодизайн спирається на проектну діяльність як певну метацілість просторових видів мистецтв (декоративно-прикладного мистецтва, архітектури, дизайну, реклами, моди тощо). Теоретичні та практичні основи етнодизайну дістали методологічно завершене обґрунтування в працях Є.А. Антоновича, Ю.Л. Афанасьєва, Л.А. Корницької, А.А. Руденченка, О.В. Семенової та інших, підтвержені численними фактами з історії світової та європейської мистецько-проектної спадщини. У відповідності до результатів провідних досліджень різних сфер проектної діяльності можна виділити класичну, некласичну та постнекласичну парадигми проектного процесу.

Специфіка мовної архітектоніки етнодизайну полягає в її політермінологічності, коли поряд з філософсько-естетичною, культурологічною, мистецтвознавчою термінологією можуть використовуватись суто музикознавчі терміни, які можуть більш широко розкрити музикознавчий аспект етнодизайну. Саме музикознавча термінологія (у її зв'язках із філософсько-естетичною) може відіграти далеко не останню роль у створенні та аранжуванні самої атмосфери дослідження етнодизайну, витворенні його особливого континууму, без якого дослідження естетико-культурологічного аспекту

буде не повним, а можливо й втратить концептуальні риси. Специфіка викладення дисертаційного матеріалу Н.В. Барна має особливі авторські риси, до яких можна також зарахувати реалізований підхід, згідно з яким естетичний аналіз корелює з поетикою, опрацьованою в рамках Празького кола, особливо в дослідженнях Р. Якобсона. Методи дослідження в повній мірі відображають обрану стратегію естетичного аналізу дизайну як проектної цілісності.

Перший розділ «Теоретико-методологічні засади дослідження» присвячений аналізу історіографії проблеми, визначенню рефлексії в проектній діяльності в аксіологічному, феноменологічному, семіологічному та психологічному аспектах. Автор презентує естетичну еволюцію проектування в рамках антропологічного, лінгвосеміотичного та візуального поворотів, в яких послідовно прослідковується логіка зростання візуальної компоненти наукової рефлексії.

Другий розділ «Антропологічні виміри дизайну в культурі ХХ – ХХІ століть» присвячений визначенню комунікативної, екологічної, психологічної проблематики проектного процесу в архітектурі, дизайні, рекламі, моді. Автор відзначає, що образи, концепти, іміджі протягом розвитку в предметному середовищі змінювали свій контекстуальний зміст. Комунікативна реальність образних імплікацій реклами, дизайну, залежить від конкретних технологічних властивостей комунікації. Так, Дж. Гібсон підкреслює, що характеристики модальностей образу виникають на основі когнітивних карт або картосхем, які формуються в досвіді сприйняття. Досвід функціонування системи рецепцій акумулює етичний, естетичний, феноменологічний досвід єдності людини зі світом.

У третьому розділі «Стилетворчі настанови художньої культури ХХ-ХХІ століть» надається аналіз розвитку провідних стилів у культурі ХХ століття. Еклектика, модерн, авангард, постмодернізм презентуються як певні цілісні образи культури. Автор уникає одномірних схем ідеологізації культури, наголошує на амбівалентності тоталітаризму. «Людина тоталітарного соціуму досить дивна тотально-проективна, більше того тотально означена як дизайнер майбутнього. Втім вона є жертвою, занурена в ніщо. І саме екзистенціалізм стає актуальним в нонконформізмі як філософська доктрина опору в одній душі» [1, с. 262]. Так звана «людина майбутнього», в тоталітаризмі свідчить про той політичний авангард, якого так швидко позбулися. Сильові виміри постмодернізму розмивають проектний монізм авангарду як надцілісності соціуму в різних сферах його виявлення.

Четвертий розділ «Дизайн ХХ-ХХІ століть в контексті новітніх проектних технологій» присвячений визначенню постмодерністських технологій проектування. Автор лапідарно малює ключові формотворчі інтенції постмодерністської поетики в дизайні та архітектурі. На думку автора, «постмодерністи все повернули назад. Гарно декорований хлів або сарай – це той образ, який Роберт Вентурі вживлює в архітектуру. Роботи П. Ейзенмана, С. Хадід, Ф. Гері – це складні постмодерні об'єкти, де форма розчиняється в просторі. Ці форми до архітектури попередніх часів не мають ніякого відношення, хоча вони мають величезний естетичний вплив» [1, с. 314]. Отже, радикально трансформативний, розчинений простір має власну нелінійну поетику проектування. Цей естетичний контекст описано коректно без апологетики або нігілістичного упереджених аналітичних максим, що можна побачити в сучасних теоретиків.

Таким чином по-перше, естетичні та культурологічні виміри етнодизайну розкривають сферу синтезу чуттєвого та раціонального людини-в-культурі. Естетика доводить думку про те, що етнодизайн розкриває сферу «непотаємного сущого» (М. Гайдеггер), буття сучасної людини, центр якої тяжіє до чуттєвого від раціонального, а частка «етно» апелює до культуротворчості, адже етнодизайн як новий науковий напрямок і вид духовності розвивається в межах певної національної (етнічної) культури. За змістом етнодизайн наднаціональний, за формою –

національний і напевно прийде час, коли дослідники будуть звертатись до поняття етнодизайну (характеризуючи його українські ознаки, нехай і у їх поліетнічних імплікаціях) у меншій мірі, ніж до поняття «український національний дизайн», хоча воно і має ряд застережень. По-друге, розвідка Н.В. Барна розкриває перспективні, на наш погляд, шляхи дослідження етнодизайну в плані обґрунтування його теоретико-методологічних основ, антропологічних вимірів, стилетворчих «настанов», в контексті новітніх проектних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барна Н. В. *Естетична еволюція проектної діяльності в контексті художньої культури XX – XXI століть: дис. ... доктора філос. наук : 09.00.08 «естетика» / Н. В. Барна. – К., 2016. – 406 с.*

Василь Гудак

(Івано-Франківськ, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ЕТНОДИЗАЙНУ В РУСЛІ ДОСЯГНЕНЬ ВХУТЕМАСУ-ВХУТЕІНУ: ІСТОРИКО-ХУДОЖНІЙ АСПЕКТ

Експериментально-новаторське досягнення відомих російських художніх шкіл початку XX ст.: ВХУТЕМАСу, ВХУТЕІНу бажано використовувати для оновлення й подальшого розвитку навчально-методичного процесу мистецьких ВНЗ різного творчого спрямування.

Вартісність публікацій 60-х років XX ст. обумовлена появою термінів художнє проектування, конструювання, якими реабілітовувався західний дизайн задля вирішення назріваючої й актуальної естетизації машинно-промислового виробництва.

***Ключові слова:** вищі державні художньо-технічні майстерні, графіка, художник-конструктор Олександр Родченко, 1920 рр., композиція, етнодизайн-освіта.*

Experimental-innovative achievements of famous Russian artistic schools of the beginning of XX century: HATW (High artistic-technical workshop), HATI (High artistic-technical institute) should be used for renovation and further development of pedagogical-methodological process at artistic high schools of different creative directions.

The importance of publications of 60-th of XX century is caused by appearance of such terms as artistic designing, construction, which rehabilitate western design for solution of looming and actual esthetization of machinery-industrial production.

***Keywords:** high state artistic-technical workshops, graphic, artist-constructor Oleksandr Rodchenko, 1920-th, composition, design.*

Кожен час втілює в собі певний розвиток, а чи регрес в тих чи інших ділянках суспільної діяльності. Завжди одне неминує змінюється іншим. Однак фахівці різних професій, виявляючи себе у обраній сфері праці, все-таки стабільно працюють над її розвитком. І наріжним каменем у цьому процесі була, є і залишається освіта, зокрема в підготовці митців особливо декоративно-прикладного мистецтва. Сьогодні митців частіше іменують дизайнерами. А якщо вихідними позиціями такого дизайну є суто народне мистецтво й творчість, то цілком логічно така сфера мистецької діяльності зветься етнодизайном. Сьогоднішній дизайн багатий найрізноманітнішими розгалуженнями, його паростки в тій чи іншій первісній формі, можливо, існували в доісторичні часи. І напевно вже тоді побутував етнодизайн у вигляді народного мистецтва, творчості, які, таким чином, є його вихідними позиціями. Вони й сьогодні залишаються його стабільною «зарядкою», своєрідними «акумуляторами». Це ж стосується професійного мистецтва. Тобто сьогоднішній, так розрекламований і поширений дизайн, існував давним-давно.

Розвиток промислового виробництва став вбивчим конкурентом народного